

Brandstichters onder vuur. Een empirisch onderzoek naar zaken van brandstichting en hun daders (2014). L. Dalhuisen en F. Koenraadt (Universiteit Utrecht). Politiewetenschap 76

Doelstelling

Het in kaart te brengen van de daad van brandstichting en de verschillende typen brandstichters en hun motieven om kennis over subgroepen van brandstichters te vergroten en deze groepen van elkaar te kunnen onderscheiden, wat kan bijdragen aan de opsporing en het verhoor van verdachten.

Onderzoeksvragen

Hoofdvraag:

Hoe zien de patronen van het delict brandstichting in Nederland eruit en wie of wat is de persoon van de verdachte in zaken van brandstichting?

Deelvragen:

1. Wat zijn de voornaamste sociale, gedragsmatige en psychopathologische karakteristieken en motieven van diegenen die brandstichten?
2. In hoeverre zijn er, gedragskundig c.q. psychopathologisch gezien, verschillende subgroepen van daders van brandstichting te onderscheiden?
3. Welke criminologische en gedragskundige patronen zijn te onderscheiden in de delict-scenario's van brandstichters?
4. Hoe verloopt het Nederlandse opsporingsonderzoek met betrekking tot brandstichters en hoe kan op basis van de onderzoeksbevindingen hieraan worden bijgedragen?

Methoden van onderzoek

- literatuuronderzoek
- semigestructureerde diepte-interviews met 11 experts uit het werkveld
- kwantitatieve analyse van 100 strafdossiers van veroordeelde brandstichters

Uitgevoerd in:

De arrondissementsparketten Zwolle-Lelystad en Utrecht.

Samenvatting

Brandstichting berokkent meestal veel schade en heeft negatieve en destructieve gevolgen. De opsporing van daders van brandstichting is dan ook des te meer noodzakelijk, maar blijkt in de praktijk lastig. Dit komt niet alleen door kenmerken die eigen zijn aan het delict zelf (bewijsmateriaal gaat immers ook in vlammen op), maar ook door een gebrek aan informatie over zulke daders. Inzicht in verschillende typen daders en in de aard van de door hen gepleegde delicten kan daarom positief bijdragen aan de opsporing.

In dit onderzoek is getracht de daad van brandstichting en de verschillende typen brandstichters in Nederland in kaart te brengen. Op basis van literatuuronderzoek is de actuele stand van zaken geïnventariseerd van daad- en daderkenmerken en de verschillende subgroepen waarin brandstichters in de vakliteratuur worden onderscheiden. Deze informatie vormde de achtergrond voor een eigen indeling, die is getoetst aan de praktijk door interviews met deskundigen. Vervolgens zijn 100 strafdossiers van veroordeelde brandstichters geanalyseerd en ingedeeld in vijf subgroepen: vandalistische brandstichting, gestoorde brandstichting, brandstichting als relatiedelict, opportunistische brandstichting en brandstichting vanuit verlangen of zuchtigheid. Het gaat hierbij steeds om zowel seriële als niet-seriële brandstichting. Deze vijf categorieën zijn nader geanalyseerd en onderling vergeleken, waaruit blijkt dat daders en hun daden verschillen op veel voor de opsporing relevante kenmerken. De meeste brandstichters hebben in het verleden wel eens contact gehad met de hulpverlening.

De diagnose pyromanie wordt uiterst zelden gesteld. Problemen in de sfeer van beperkte sociale vaardigheden worden onder brandstichters vaak geconstateerd.

Met de profielen wordt een eerste aanzet gegeven voor het koppelen van kenmerken van de brandstichting en een plaats delict aan een mogelijk type dader. Zo kan dit boek richting geven aan het opsporingsonderzoek. De onderzoekers doen op basis van de bevindingen aanbevelingen, waarin het belang van brandonderzoek extra naar voren komt.